

For 100 år siden...

Her kan man læse div. lokale notitser og artikler fra Viborg Stiftstidende og Viborg Stifts Folkeblad, afskrevet af forfatteren Chr. Jacobsen i forbindelse med forarbejdet til "Alheden" fra 1990.

Maj 1913

VST 105, 9. maj 1913, s. 2: Rensdyrene i Frederiks. Kælvningstiden er nu inde, og efter hvad der meddeles os, ser 5-6 kalve dagligt lyset for første gang. Efter pinse vil dyrene komme ud, og der vil da være 100 til 120 rensdyr ude på forsøgsstationen, hvilket er det største antal rensdyr, der til dato har været her i landet.

VST 107, 13. maj 1913, s. 3: Rensdyrene ved Frederiks. Det er overordentlig interessant at aflægge kolonien derude i Frederiks et besøg i disse dage. Der er en mægtig dyrebestand: 10 rentyre og 60 simler (hunner), hver med sin kalv, og alle er i bedste velgående, trods den vedvarende tørke, som selvfølgelig generer noget. Dyrene er meget tamme. De voksne dyr, der nu er i kolonien, er alle direkte indført fra Lapland. De har fra deres hjemland bragt en ubehagelighed med sig, som de dog efterhånden frigøres for her. Det er larverne af rensdyrbremsen. De sidder i snesevis som store klumper i huden på dyrene og må forvolde megen pine og uro. Heldigvis kan selve bremsen ikke trives i vort klima, så man får nok bugt med nævnte onde, som selvfølgelig i høj grad forringer dyrets værdi. En del af dyrene derude er solgt, når de er borte, flyttes resten om kort tid ud til "Kongenshus", 1 mil syd for Daugbjerg og ½ mil øst for Resen. Der har Bech og hans kompagnon som meddelt købt ca. 1000 Tdr. land hede, som bliver indhegnet til en stor Feuene, hvor dyrene kan gå omkring, og hvor der er næring nok; mængder af lav og lidt sommergræsning. Det er meningen at bringe dyrebestanden der op til 500 stykker. Der kommer kun absolut gode efterretninger fra de steder, hvortil der allerede er sendt rensdyr. Dyrene trives fortrinligt, så at det ser ud til, at det er et naturligt og godt foretagende, der er sat i gang.

VST 108, 14. maj 1913, s. 2: Skovauktion. Torsdag den 29. maj d. a. formiddag kl. 11, sælges ved auktion i Ulvedal og Havredal plantager; bjælker, spær, bånd, lægter, stager, brænde og klodstræ, alt af nåletræ. Mødestedet: Havredalhus. Hunde må ikke medtages. Stendalgård, den 10. maj 1913. E. H. Wøldike.

VST 109, 15. maj 1913, s. 2: Statstilskud til privatskoler på landet. (Skelhøje Friskole tildeles 150 kr.)

VST 111, 17. maj 1913, s. 1: Rensdyrene ved Frederiks. Med tak for nærværende ærede blads venlige omtale (under ovenstående overskrift) af renavlsstationens arbejde, og det endogså over al forventning heldige fremskridt af renavlssagen overalt i Jylland, vil jeg herved kun bede om lov til at tilføje, at kommissionsråd Hans Dahl fra Hamburg ikke (som i nævnte artikel) kan benævnes som min kompagnon – for det første fordi kommissionsråden alene skyder de nødvendige store kapitaler i foretagendet ved Kongenshus hede, for det andet fordi det ikke for ham er en forretningssag, hvad jeg gerne vil stærkt betone. Enhver kan tænke, at det vil udkræve store summer at realisere dette foretagende; at købe og kontant betale ca. tusinde tønder land; dernæst at lade disse indhegne i forskellige folde med smukt, solidt hegn, (ca. 3 mile hegn af

første klasses stålgerde), dernæst at besætte denne vældige strækning med 400 til 500 udsøgte gode rener. Kommissionsråd Hans Dahls navn er kendt af de fleste danske, særlig af vi jyder; han er født i Danmark, og de mange år han har virket i Hamborg (været med til at skaffe det danske kvæg en første plads på det tyske marked) har han altid haft et varmt hjerte og en åben hånd for alle danske. Nu vil Hans Dahl gerne gøre noget for den jyske hedebonde; han mindes altid med vemod fra sin barndom de jyske hedeblader; han har fulgt med i arbejdet for renavissagen og betragter den som en sund og god sag, men har fundet, at indkøbet af rener er for dyrt for småfolk, dette vil han afhjælpe ved at anlægge denne enorme dyrepark, hvorfra så hedebonderne om et par år kan købe gode akklimatiserede dyr til billige priser. (Artiklen slutter med håbet om at Hans Dahl vil få glæde af sit projekt.)

VST 119, 26. maj 1913, s. 3: Opkøb i Karup onsdag den 28. ds. Flere handlende.

VST 122, 29. maj 1913, s. 2: Renner på rejse fra Frederiks til Ulfborg. Fra ren-kolonien i Frederiks afgik tirsdag morgen 1 tyr, 3 køer og 3 kalve til Ulfborg, hvor disse dyr fremtidig skal have station. På vejen gjordes der om middagen ophold i Skave kro, hvor renerne blev vandede og marschen fortsattes derefter mod Holstebro, hvortil dyrene ventedes ved sekstiden. Efter en kort hvile her, gik turen videre ad landevejen til Ulfborg. Rennerne ledsagedes af 3 opsynsmænd fra Frederiks.